



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Practica Cancellariae Apostolicae Cvm Stilo Et Formis In Romana Cvria Vsitatis**

**Paulus, Hieronymus**

**Venetiis, 1572**

De quatuor clausulis, Prouiso, & alijs.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-10350**

**C**lausula, prouiso, quando quis conqueritur, super censibus pensionibus, & huiusmodi Prouiso ne census huiusmodi contra statuta Lateranensis concilij impositi sint, vel adauerti vide c prohibemus. de censi & ponitur in rescripto ante clausulam, testes. Nec datur si minor impetret contra maiorem, nec contra laicum tantum, vel clericum & laicum simul.

Clausula, prouiso, quando quis conqueritur contra communitatem vel vniuersitatem, est hæc, Prouiso ne aliqua singularis persona dictæ vniuersitatis autoritate presentium ad iudicium euocetur, seu in illam, aut locum predictum interdicti sententiam proferatis, nisi à nobis super hoc mandatum receperitis speciale, & contra capitulum, hæc clausula non ponitur, vide Bellam de hac clausula in capitulum in multis de rescriptis lib vi

Clausula, prouiso, quando quis conqueritur contra consules, aut proconsules, aut nobiles, aut gubernatores ciuitatis vel huiusmodi, est hæc, Prouiso ne in terras dicti nobilis, vel eandem ciuitatem, vel oppidum autoritate presentium interdicti sententiam proferatis, nisi super hoc à nobis & cæt. & hæc clausula ponitur, quoniam conqueritur aliquis in pecuniarijs vel alijs ciuilibus causis contra prædictas personas: vide in extrauagan. Bonifacij proinde. Super criminibus verò remanet ius antiquum. c. si sententia, & cæterum. de senten excomm. li vi cum alijs iuribus non tamen ponitur in rescripto super vsuris, nec super manuum iniectione, et si agatur ciuilitate, nec in matrimonialibus, vide c non est. de sponsalib. & c. de vsu. li. vi & c penult Clausula, prouiso, non datur in commissionibus appellationum, nec olim aliquo tempore data fuit in partibus Gallicanis: quia male parebant nobiles & vniuersitates iudicibus Ecclesiasticis, vt legi in notis quinterni Cancellarię gratię Nec etiam ponebatur in certis Dioccesibus Germaniæ, per constitutionem in Concilio Constanti nunc sic factam, videlicet in Caminen. Trazeburgen. Nauelburgen. Zuerinen.

Clausula, prouiso, quando excommunicatus contra formam Concilij generalis petit absolutionem. Prouiso, quod  
si pro

si pro manifesta offensa dicta sententia sit prolata nec ab excommunicato sufficienter præstetur emenda nullatenus relaxetur vide c sacro de senten excomm & ca. ab excommunicato de rescri & c ex parte, de verb. sig.

Inuocatio brachij secularis, hodie non datur absque signatura per Cancellariam, nec tempore Collect. dabatur, vt per eum in c j de offic deleg. olim verò data fuit: vt in quinterno iustitiæ, de vsuris, forma xxi. quare stilus est inconstans. & an delegatus hoc possit sine expressa commissione, vide doct. in c significasti de of deleg. & in c. si quis contra clericum de fo. comp & c. vt officium, de here. li. vi.

Super sponalibus de futuro, vt cogatur vir vel mulier implere per verba, de præsentis, non solet Cancellaria dare literas, etiam si dicatur interuenisse iuramentum, vide que scribo in aliis memorialibus meis. & no in c requisivit. de sponalibus.

In rescripto appellationis à principio, vbi format libellus actoris vel rei super petitionem semper debet poni quis petat, à quo petat, seu petierit, quid vel quare petat: & in his ultimis, quando ignoratur res, vel quantitas aut causa, solet dici rem tunc expressam ex causis tunc expressis, vide materiam libellorum, & quæ infra dicentur.

Item in absolutione ab excommunicatione debet poni causa excommunicationis vide doc. Gallic. post alios in c. ex parte de offi ordi. & Host tit. de rescr. § quis impetrare.

Et nota, quòd per Cancellariam datur monitio sub censuris in notoriis iuris: vt super decimis & huiusmodi vt in tit de decimis. in prima forma quinterni vide gl. de his post tex. in cle dispendiosam de iud & doct in c conquestus de for compe & in c nosti de elect. & de probat. quoniam. & de appel personas & de iniur ad nostram.

Et considera, quòd Cancellaria in rescriptis sæpius vtitur verbo, temerè, quod verbum excludit rectè vel ritè, aut vtrunque, & potest conuenire parti, vel iudici: vt no in l. eū qui temerè ff de iud & Insti de pœn. teme. liti. c ex literis. de diuor. c tuarum de priui de elec prouida li. vi. & c. vt periculosa. ne cle. vel monac eo li. Inst quib alie. licet. §. econtra. & in c bonæ. de postu prælat. & in multis aliis iuribus.

Et ad

Et aduerte, quòd Cācellaria vtitur his duobus terminis in conuentione, videlicet, traxit in causam, vel fecit ad iudicium euocari. De primo vide no in c. pastoralis. de cau. poss. & propriè de alio in l. j. tit. de in ius vocand ff.

Si contra Episcopū, Archiepiscopum, vel Patriarcham, impetrentur literę, vbi dicitur per censurā, debet dici, auctoritate nostra vide c. quia periculosum de senten. excom. li. vj. & quia pontificali. de offi. deleg. eo. lib. Contra electum verò quando dantur literę; dicitur per censuram de stilo. videtur contra dicere c. ij. de offi. deleg. ob reuerentiam sacri officij. Sed aliud est pontificale officium, aliud pontificalis ordo, & aliud pontificalis dignitas. vide ad hoc gl. in clem. Archiepiscopo. de priuileg. & quandam decisionem Belam. & contra perpetuum administratorem etiā dicitur per censuram vide not in c. is cui. de elect. lib. vj.

Super spolio contra iudicem nō ponitur dicto tali, sicut iustū fuerit, restituto, sed simpliciter ponitur clausula, vocatis, cum insinuatur pro ea extra de renun. in præsentia, & c. dilectus, de rescrip. vide Oldra. consi. ccxxvij.

Item nunquam dantur nisi vnus, duo, vel tres iudices, vide c. prudentiam de offi. delega.

Item ordo præcedit Diocesim, sed non Ciuitatem, vt Abbas S. Petri Perusineñ. ordinis S. Benedicti. Abbas S. Cucupharis ordinis S. Benedicti Barchinonen diocesis.

Nomina ordinum Camaldulensium, Cisterciensium, Cluniacensium, Carthusiensium, Præmonstratensium præferunt, alia postponuntur, ordinis sancti Benedicti, ordinis humiliorum & c. Cisterciens. ordinis Præmonstraten ordinis & c.

Clausula, non obstante, facit cōquestum duplicem. Vide de ea in cap. ne aliqui, de priuileg. lib. vj. & ponitur etiam in rescript. de iustitia.

Episcopo non dantur literę super iuribus Episcopalibus generaliter, nisi exprimat aliquod ex eis. vide Specul. de rescripti. præsent. & not in c. constitutus, de reg. do. & Belame. in decisionibus.

Debet poni in rescripto etiam appellationis de stilo nomen & cognomen Actorū & Reorū, & appellantis ac appellati, aliàs non dantur literę, nisi diceretur Titius & Meuius,

uius,

uius, & alij hac parte litis consortes, quos non est necesse exprimere Nomē verò Iudicis ordinarij, à quo appellatur, non est necessarium apponi, sed delegati sic, licet videatur aliud doctoribus. vide Spec. tit. de appellatio & c. oblatae & Bar in l j § libelli. de appellatio. ff & decis. Rot. Itē est necesse quòd ponatur diocesis rei. Item debet poni qualitas vel dignitas personarū, Laicus, Canonicus, Rector, Armiger, Ciuis. Nec debet quis intitulari duobus titulis, sed vno tm̄ super quo impetrat, sed si impetrat super pecuniarum summis, aut aliis orphanis, potest assumere titulū quē voluerit, & dabuntur ei Iudices, iuxta diocesim de qua se intitulabit. Vide ad hoc not. in c. ad aures, de rescrip. & Bella. in deci & nota in quadam decis. in antiquis, de rescrip. Et si est religiosus actor vel reus, debet exprimi ordo, vt per Host. & Collect. in c. cum ordinem, de rescrip. Et Iudæus non dicitur laicus vel ciuis, sed dicitur incola vel habitator talis loci, vel in tali ciuitate commorans.

Et mulier debet poni post clausulam, & quidam alij clerici & laici, cum non cōprehendatur sub nomine laico de stilo, vide Spec in tit. de rescrip. præsentatione, & olim ponebatur ante, dummodo esset nominatus vnus laicus.

Si est mulier quæ appellet, debet semper poni dilecta in Christo filia Anna. & c. & si est nobilis, debet etiam poni nobilis, & si vidua, debet semper dici talis relicta quōdam talis vidua. Sed si mulier nō appellet, sed conueniatur, nō debet dici dilecta in Christo filia, nec etiam in conquestibus. Dicitur etiā in aëtrice, dilecta in Christo filia Ioanna dilecti filij Antonij & c. vxor. Et idē dicitur in parte administratore bonorum filij, & tutoribus, & curatoribus, dilectus filius A. dilecti filij B. genitor in muliere appellata nō dicitur, dilecta in Christo filia. In forma, sua nobis, in forma autem, humilibus, tam in appellante, quàm appellato, quàm etiam iudicibus semper dicitur, dilectus filius, & dilecta in Christo filia in forma querelam. In actore ponitur dilectus & dilecta, non in reis & conquestibus. In conclusione ponitur, Ideoque & alijs quo circa & c.

Nota, quòd in forma, sua nobis, non datur expressa absolutio ad cautelā, & expressa cōmissio attentatorū in for-

ma,

ma, humilibus, sic Et in omnibus rescriptis iustitiæ ponitur clausula, Quòd si nō ambo vel omnes, præterquā in rescripto in forma, Humilibus, in quo ponitur, vos, vel duo, aut vnus vestrum. Et huiusmodi clausula ponitur post clausulam, testes. Et si in rescripto non ponitur clausula, testes, debet poni statim post cōclusionē. Vide de ea c. prudentiā. de of. deleg. & c. cū dilecti. de emptio & vend. & c. suscitatus. de rescrip Et si excommunicatus impetrat absolutionem, non debet dici dilectus filius, sed sua nobis Anto &c.

Et cū Cardinalis impetrat rescriptum, non dicitur, sua nobis, vel significauit, vel conquestus est nobis, & sic de aliis Sed exposuit nobis dilect. fil. noster. tt. sanctæ. Prædis.

Et quando fit mentio de ordine Carmelitarum per cōf. Sixti iiii. poni debet, ordinis gloriosissimæ Dei genitricis semperque virginis Marię de monte Carmeli, quam constitutionem quidam ex abbreviatoribus nō obseruarunt, à me autem fuit semper obseruata, ob honorem Virginis & antiquitatem ordinis Carmelitarum.

In Abbate, Priore, Sacrista, vel Decano Ecclesiæ, semper debet dici Abbas, vel Prior secularis, & collegiatæ Ecclesiæ talis.

Et nota. quòd in salutatione inter primum & secundum iudicem ponitur, inter secundum verò & tertium ponit ac vt dilecto fil. Decano & succentori ac capifero Ecclesię S. N.

Et aduerte, quòd Cancellaria magnā vim facit in verbis, vt propriè ponantur, & sub certo ordine, vt innuit Collec. in c. dilectus. de cap. mona. & no. in c. venerabiles. de cōfir. vtil. vel inutil. & liiii. regu. Cancel. & c. causam de rescrip. Et quantum fieri potest non repetit vel conculcat verba, nec sententiam præfertim in decisiuis & dispositiuis.

Vbi appellatur ab euitatione præiudicij, vel molestationis inferēdi extrajudicialiter de facto admittitur appellatio & ponitur clausula, vocatis, & taxantur minus literæ. Vide ad hoc not. in c. dilecti. de maior & obed.

Quando mandatur confirmari vel infirmari sententia lata super crimine, vel aliàs cōmittitur, semper ponit in cōclusionē, in his quæ pœnam sanguinis non cōtingunt. Vide no. in c. in Archiepiscopatu de rap. & in c. fi. ne cler. vel monach.

monach. lib vi & c. sententiā sanguinis. eo titu. in antiquis. aliās nō valeret cōmissio, nisi ex certa scientia Vide Anto. de But in c. quæ in Ecclesiarū de consti. Item qñ impetran- tur literę pro canonicis Alemanię, vel Beguinabus, vel Cō- fraternitatibus, aut Iesuatis seu alijs pijs Collegijs, vel con- gregationibus non approbatis, Ponitur in fine antedatā, per hoc autem dictarum Canonissarum statutum non in- tendimus in aliquo approbare, vel dictam confraternita- tem non intendimus & c. pro quo stilo facit tex. in c. indē- nitatibus. de ele l. 6 & in cle. accedentes. § illas de sta. mo.

Item nota, quod appellato, nisi post terminum octo mē- sium, non dantur literę in illa causa appellationis, & sic de stilo practicatur hodie. c. oblata. vide Rot in antiquis tit. de rescrip. & consti. ccciiii tamen olim non dabantur literę ap- pellato nisi confirmatorię. vt per Collect in capitulo signi- ficantibus. de noui operis nunciacione

Et nota, quod si pars appellet à tarditate vel negligētia iudicis in expeditione causę solet dici, quod anno & am- pliùs iam elapso, in dicta causa procedere nō curat loco & tempore congruis requisitus, aliās, nisi sit lapsus annus nō solent dari, nisi Iudex expressè denegaret iustitiam mini- strare, quia tunc nō diceretur aliqd de anno Vide Io. And. in c. dilecto de appellationib. & Abba in c. ex parte eo tit. & in c. proposuisti. de for. compet. & glo. c. ii. de appellatio. l. vi. & c. nullus de iure patro. & in authen. vt differen. iu- dic. & c. ad aures. de simon. & Barto. in l. Titia cū nu- beret Caio Seio. ff. de leg. & Bal. in l. fi. § illud. de temp. ap- pellat. Et formam quinterni iustitię primum: in tit. de iud. ten. n. diu. causam in suspen. & Spe. tit. de appellatione, qui interpretatur illam primam formam, quando non est commissā causa appellationis, quia tunc habet remedium desertionis. In ordinario autē nō dicitur aliquid de anno se- cundū stylum, sed dicitur diutius tenuit causam in suspēso, & tunc dantur tres menses ad expediendum, iuxta prædi- ctam formam primam.

Item dantur literę in quibus conceditur adiunctus, pro- pter suspicionem iudicum ab aduersario impetratorum, & si nondū est ad litis contestationē processum, vt in tertia

&

& quarta forma supra alleg. tit. de mādatis quæ fiunt iudi. de quibus vide doc. in c. insinuāte, de off. dele. & c. causam quæ, eo tit. & causam quæ, de iudi. & Fed. in cons. Non autē ad solam allegationem suspitionis iudicis datur nouus iudex, cūm habeat allegans remedium arbitrorū, vel collegarum, & multo minus quando recusatur executor in forma dignum, vel alius hmōi qui non teneantur vocare partes, cūm illi non possint recusari. Vide no. in c. cūm venissent, de iudi. per Anto. & c. nouit, & c. postremo, de appell. & Rot. eo. tit. de concess. prob. in nouis.

*Clausula, Testes, non solet apponi in aliquibus rescriptis, quæ sequuntur.*

**S**Vper vsuris qñ impetratur cōtra clericos tantūm, vel clericos & laicos simul, & nec in causis matrimonialibus, aut consanguinitatis, vel affinitatis, nec dotis accessorix, vide c. de prudentia, de dona. inter vir & vxor. nec super manu iniectione, contra clericū & laicū simul, vel cōtra clericū tantūm, etiamsi dicatur super aliis rebus iniuriari conqueren. nec super crimine vel diffamatione eius, nec qñ dicitur contra iuramentū super hoc præstitū temere veniendo: nec cūm in literis dñi extra tenorē priuilegiorū vel indulgentiarū, nec in literis post iter arreptum, nec cūm cōmittitur iuxta priorū continentiam literarū, nec in literis preces & mandata, & cūm olim, quæ dantur volentibus ingredi religionē, nec qñ dicit in appellationis causa hmōi, nec qñ petitur obseruatio sententiæ deserta appellatione, vel quia transiit in rē iudicatā, nec vbi compellitur ferre arbitriū arbiter, nec in literis super absolutione monachorum, nec qñ dñi de utroque processu, nec in literis super defectu natalium, nec qñ petitur absolutio ab excōicatio, qui concordauit cū parte, nec in literis cūm secundū Apostolū, quæ dantur ordinibus nō habentibus beneficia, nec in cruce signatis, & qñ denunciatur excōicatus, vide in quinto tit. de excōicantibus, aliās in literis, cūm mandantur executori, relaxatio sententię excōicationis latæ cōtra formam cap. sacro de sent. excō. & c. reprehensibilis, de appell. sed in executoria eius bene dat, nec in literis si tibi, de quibus

bus